

ИНФОРМАЦИЯ

КÒИ ХЕРПЕСВИРУСНА ИНФЕКЦИЯ ПО ШАРАНА В ЕВРОПА ПРЕЗ 2018 Г. И ПЪРВОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2019 Г.

Повече подробности за разпространението на заболяването в Европа през 2017 г., характеристиките на причинителя, възприемчивите видове риби и клиничните признаци, могат да бъдат намерени в обзора, изготвен от Центъра за оценка на риска през 2017 г., публикуван на адрес: http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=195

Кòи херпесвирусната инфекция по шарана (koi herpesvirus disease – KHVD), известна още като вирусен нефрит и некроза на хрилете по шараните (carp nephritis and gill necrosis virus disease с акроним CNGV) е заболяване по шарана (*Cyprinus carpio*) и неговите декоративни разновидности. То е силно контагиозно, огнищата се развиват при температури над 16°C и може да причини до 100% смъртност на шараните.

Болестта при шарановите риби е регистрирана за първи път през май 1998 г. в Израел при декоративния японски подвид брокатен шаран известен и с японското си име „кòи“, а в Северна Америка е регистрирана за пръв път през 1999 г. в САЩ. Кòи херпесвирусната инфекция води до големи загуби в рибовъдните стопанства. Разпространена е по целия свят с изключение на Австралия. Рибите умират в рамките на 24 – 48 часа от заразяването.

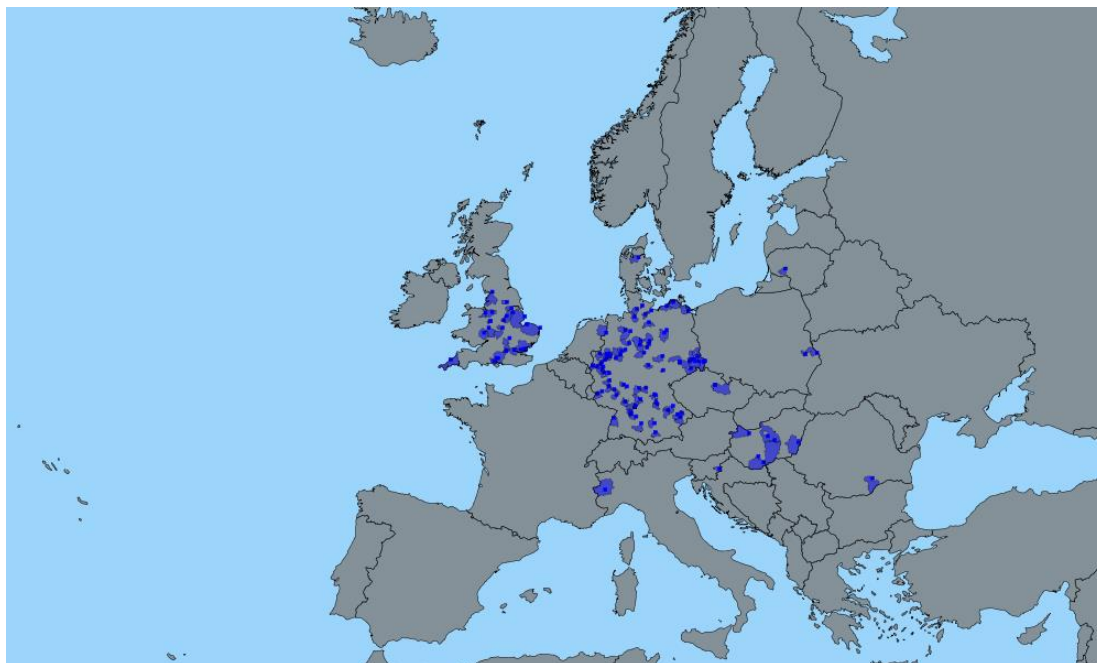
Кòи вирусната инфекция е в списъка на Европейския съюз (ЕС) за екзотични заболявания и се следи от Европейската референтна лаборатория за болести по рибите. Няма данни, че това заболяване е опасно за човешкото здраве.

Разпространение на заболяването в Европа през 2018 г. и първото тримесечие на 2019 г.

За периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г.: Няма огнища на заболяването в България.

Заболяване	Държава	Дата на последното огнище	Брой огнища
KHVD (koi herpesvirus disease)	Чешка република	01/10/2018	2
	Дания	21/09/2018	1
	Германия	14/12/2018	93
	Унгария	26/06/2018	6
	Италия	24/10/2018	1
	Литва	24/07/2018	1
	Нидерландия	20/07/2018	1
	Полша	16/07/2018	2
	Румъния	08/06/2018	1
	Словения	12/06/2018	1
Обединеното кралство	05/10/2018	27	
	Общо:		136

Карта на огнища на КНВД в страните на ЕС за периода 1.01.2018 г. до 31.12.2018 г.

Огнища на КНВД в страните на ЕС – за първото тримесечие на 2019 г.:

Заболяване	Държава	Дата на последното огнище	Брой огнища
КНВД (koi herpesvirus disease)	Германия	01/02/2019	2
	Обединеното кралство	14/01/2019	2
	Общо:		4

Карта на огнища на КНВД в страните на ЕС за периода 1.01.2019 г. до 04.04.2019 г.

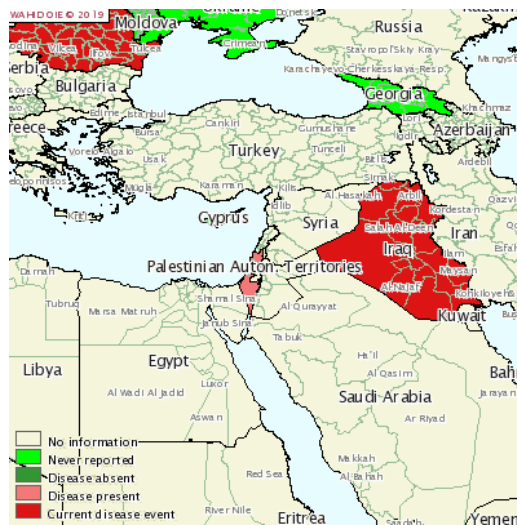

Сърбия – няма докладвани огнища KHVD през 2018 г. до 04.04.2019 г.

В системата WAHIS за обявяване на болести по животните на ОИЕ¹ няма докладвани огнища на кои херпес вирус по шараните в Сърбия. Компетентните ветеринарни власти в Сърбия прилагат програма за надзор за ранно откриване навлизането на вируса на тяхна територия – в Програмата за надзор на болестите по животните за 2019 г. Сърбия предвижда извършване на профилактични прегледи на всички шаранови стопанства веднъж годишно в периода от 1 юни до 1 септември при температури на водата над 20 °C (но най-рано две седмици след покачването на температурите над 20 °C) – клиничен преглед на всички категории риби и взимане на проба за вирусологично изследване за откриване присъствието на KHV.

KHVD извън Европа:

Карта на разпространение на KHVD по данни от системата WAHIS за периода 6-12.2018 г. – Израел, Ирак – розово – наличие на болестта, червено – настоящи огнища

Карта на разпространение на KHVD по данни от системата WAHIS за периода 01-04.2019 г. – Ирак – червено – настоящи огнища

Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентният орган в България в областта на профилактиката, надзора, контрола и ликвидирането на болестите по животните, както и граничния контрол на живи животни и продукти от животински произход.

БАБХ извършва официален ветеринарен контрол на аквакултурнопроизводствения бизнес и одобрените преработвателни предприятия съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност, изискванията на чл. 3 от Регламент (ЕС) № 882/2004; чл.10, ал.1 и ал.2 от Наредба № 17 от 16.06.2008 г. за здравните изисквания към стопанските водни животни, продуктите от тях и предпазването и контрола на болести по водните животни, Директива 2006/88/ЕС и Решение 1554/2015 г. за определяне на правила за прилагане на Директива 2006/88/ЕО по отношение на изискванията за надзор и диагностичните методи.

В България БАБХ разработва и прилага *Национална програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните, включително зоонозите 2019 – 2021 г.*, към която като Приложение № 23 е разработена и се прилага *Програма за надзор на екзотични и неекзотични болести по рибите и двучерупчестите мекотели в България през 2019 – 2021 г.*

В Програмата се предвиждат редовни инспекции и клинични обследвания – регистрираните рибовъдни ферми се посещават и инспектират от официален ветеринарен лекар най-малко два пъти годишно за осъществяване на контрол за здравословния статус.

В шарановите ферми инспекции и вземане на проби се извършва не по-рано от две седмици след достигане температура на водата 15 °С. Клиничен преглед на рибите се извършва във всички производствени единици (басейни, вани в риболопилнята, садки и др.), като се проверява за наличието на умрели риби или риби с отклонения от нормалното състояние (слабо подвижни, не реагират на външни дразнения, с екзофталмус, почерняване на тялото, хеморагии и др).

Проби за лабораторно изследване се взимат и в случаите на повишена смъртност над технологичните норми или регистрирана смъртност в естествените ареали на водосборната зона.

До момента няма епидемиологични данни и липсва информация за разпространението на екзотични вирусни инфекции в рибовъдните ферми в страната. При проведените скринингови изследвания няма данни за проявление на кой херпес вирусна инфекция и пролетна вiremия по шарана на територията на България.

Риск за България

Проведените епизоотологични наблюдения показват, че рибовъдните ферми, разположени на различни водоизточници и дори от различни региони на страната осъществяват интензивни технологични връзки, които не винаги подлежат на ветеринарен контрол. В страната ежегодно се търгува и се внася оплоден хайвер и декоративни видове риби от редица европейски страни, както и от трети страни, което крие рискове от разпространение на вирусни инфекции (БАБХ).

Щом *Koi herpesvirus* е установен в Румъния, и щом е установяван в Израел се предполага, че по-топлите водни басейни също са добра среда за неговото съществуване и за поддържане на инфекцията. Перзистирването на вируса може да се подпомага от наличието на живи вектори (например други видове риби, паразитни безгръбначни,

рибоядни птици и бозайници), а откриването на ДНК не винаги е показателно за наличието на инфекциозен вирус.

За това следва компетентните гранични власти да следят за нерегламентиран внос на декоративни рибки, зарибителен материал, за да не попадне агентът в нашите водоеми. Епизоотичната обстановка през 2017 показва, че съществува реален риск от проникване на тази инфекция в България.

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

Използвана литература и повече подробности:

ADNS – Animal Disease Notification System - Системата на ЕС за уведомяване за болести по животните; http://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/not-system_en

WAHIS – Световната информационна база за здравето на животните на Световната организация за здравеопазване на животните (OIE), http://www.oie.int/wahis_2/public/wahid.php/Wahidhome/Home/indexcontent/newlang/en ;

Национална програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните, включително зоонозите 2019 – 2021 г. (БАБХ)

Програма за надзор на екзотични и неекзотични болести по рибите и двучерупчестите мекотели в България през 2019 – 2021 г. (БАБХ)

ИЗГОТВИЛ: д-р Мадлен Василева, дирекция ОРХВ, 05.04.2019 г.